

Nr 4 Sep 2009

Kultur
SMOCKAN

Utgiven av Sveriges Musik- & Kulturskoleråd – SMoK

- Ekonomisk snålblåst
sid 3
- Pascal
sid 6-8
- Sebastian och Per
sid 10-11

- Handbok i kvalitet
sid 16
- CD-bubblan
sid 17
- Anne Bamford
sid 21

LÅNGT IFRÅN, MYCKET LÅNGT IFRÅN!

Ledaren

Det är med häpnad och rädsla jag läser Timbros rapport "Långt ifrån lagom", kommunala satsningar i kristider.

Det som får mig att darra i både kropp och själ är inte författarnas ambition att hitta lösningar för en oerhört ekonomiskt trängd kommunal sektor. Nej - det är deras ideologi och värderingar, vilka tydligt lyser igenom, som skrämmer mig. Att hitta lösningar för ett tillfälligt problem, som finanskrisen utgör, är en sak. Men ideologier och värderingar är långsiktiga klangbottnar, något som ligger med i bakgrunden och färgar våra åsikter, våra beslut och handlingar.

I rapporten skriver författarna om: ... "kommuner som i dessa kristider har råd att plöja ned ordentliga belopp i kultur- och fritidssektorn", "så länge det ekonomiska läget är stabilt är det ett mindre problem att kultur- och fritidssektorn duschas med kommunala pengar", "ett omfattande bidragssystem etablerar band mellan politiken och de civila som i sin tur skapar ett beroendeförhållande", "festivaler, operor och teatrar kan blomstra utanför det offentliga bidragssystemet, tex Regina i Stockholm" etc etc.

Har vi alltså inte kommit längre än så i vår syn på välfärd och kommunal kärnverksamhet?

Att "plöja ner pengar i kultur- och fritidssektorn" eller att "duscha kultur- och fritidssektorn med kommunala pengar" är begrepp som så tydligt avslöjar en ideologi och värdering som för mina tankar tillbaka till den tid då Sverige var ett fattigt land. Då människorna fick kämpa för att klara vardagens försörjning, fick kämpa för att ha ett hyggligt tak över huvudet, slogs mot tbc och vägglöss.

Självklart skulle statarna som Ivar Lo Johansson skildrar i sitt författarskap ha svårt att förstå en satsning på kultur och fritid när den stora utmaningen var att överleva dagen. De grundläggande mänskliga behoven som mat och sömn måste vara tillfredställda innan vi kan ta fler steg i den livstrappa som på övre trapsteget hårbärgerar kreativa, ansvarstagande och lyckliga människor.

Systemet med statare är sedan länge försvunnet men Timbros värderingar förefaller vara djupt förankrade i den tid då välfärd och kommunal kärnverksamhet var lika med att få tak över huvudet och mat för dagen.

Många människor har på kort tid drabbats av arbetslöshet vilket ställer enormt stora krav på de drabbade likväl som på samhället. Jag förstår att det är en problematik som kräver att pengar måste föras till den sociala sektorn.

Det jag inte förstår är Timbros totala avsaknad av helhetssyn och avsaknad av den för mig självklara visionen att med gemensamma satsningar bygga ett samhälle som ger alla medborgare möjligheter att utvecklas till kreativa, ansvarstagande och lyckliga människor.

Timbro raljerar, enligt min uppfattning, med kultur- och fritidssektorn. Därmed raljerar dom med den del av vår gemensamma sektor som kan göra skillnad. Skillnad för individen och samhället. Med Timbros ideologi är vi långt ifrån, mycket långt ifrån framtiden!

PER SJÖBERG,
ORDF. SMoK

INNEHÅLL

Ledare.....	2	Jubel i Dalhalla	10-11	Debatt	17
Rapport.....	3	SMoK/Världens Barn	13	Konsten att entusiasmera	18-20
Konferens för kreativitet.....	5	Snack med KAPIS-elever ...	14	Porträttet	21
Pascalprojektet i Sigtuna ...	6-8	EMU i framtiden	15	Läsvärt	22
SMoK:s EU-projekt	9	Projekt Q2 avslutas	16	Saxat från landet runt	23

Kultur
SMoCKAN

ANSVARIG UTGIVARE
Per Sjöberg, SMoK

REDAKTÖR
Håkan Sandh,
0708-31 74 98,
hakan.sandh@smok.se

PROJEKTLEDARE/ANNONSER
Jan Dylicki, 0660-29 99 57
jan.dylicki@agrenshuset.se
Annonspriklister kan laddas ned
som pdf-fil från hemsidan
www.agrenshuset.se

GRAFISK FORMGIVNING
Johnny Altelind, 0660-29 99 66
johnny.altelind@agrenshuset.se

REPRO • PRODUKTION • TRYCK
Ågrenshuset Produktion, Bjästa

MEDVERKANDE I DETTA NUMMER
Klas Wünsch, Hans Skoglund,
Susanne Costelius, Charina
Widmark, Roland Cox, Rasmus
Fleischer, Per Sjöberg, Dag Krafft,
Håkan Sandh

OMSLAGSBILD:
Från Pascalverksamheten i Sigtuna.
Foto: Susanne Costelius

NÄSTA NUMMER
kommer ut v. 43

MANUSSTOFF
för annonser: 2 oktober

SMoK
Sveriges
Musik- och
Kulturskoleråd

Kultursmockan utges av SMoK,
Sveriges Musik- och Kulturskoleråd

Tipsa Smockan!

Tfn 0708-31 74 98 Håkan Sandh

Hur klarar vi av den ekonomiska snålblåsten?

Under 1990-talets ekonomiska kris försvann 25% av musik- och kulturskolans resurser. Sedan 1996, när SMoK bildades, har vi lyckligtvis sett en viss återhämtning. Många är nu rädda att 90-talets kris skall upprepas. En enkät SMoK genomförde i våras visar att minst 50% av musik- och kulturskolorna har fått signaler om besparingar 2010. Men vad är det som är skrämskott och vad blir genomfört?

Idag kan ingen svara på den frågan. Det vi vet är att i många kommuner får musik- och kulturskolorna minskade budgettramar. Inte i alla, men i många. Vi vet också att två skolor, Nordstig och Älvsbyn, har lagts ner helt och hållet. Där är politiska beslut fattade på alla nivåer. Nästa år är det med andra ord tio kommuner som inte kan erbjuda en enda plats i musik- eller kulturskola åt sina invånare!

Två kommuner som fått katastrofala besparingsbeting är Stenungsund och Mark. Båda kommunerna har fått aviserat en besparing på 40-60%. I Marks fall kom beskedet ungefär ett halvt år efter att de av Svenska Musikrådet blivit utsedda till Årets bästa kulturskola! Nyheten gav naturligtvis upphov till en hel del diskussioner. Insändare i tidningarna och personalen har uppvakttat kommunledningen med en egen vision. Kommunledningen har också bjudits på den tårta som syns på bilden här intill.

Situationen för Kulturskolan är naturligtvis väldigt besvärlig.

- Med den verksamhet vi har nu innebär det en halvering av antalet platser, att 400-450 stycken försvinner, säger Christer Holmström, Kulturskolans rektor till KulturSmockan.

- Från början var ambitionen att nedskärningarna skulle sättas i verket redan till hösten men det var en omöjlig ekvation. Vi är just nu igång med förhandlingar om varsel och uppsägningar, meddelar Christer. Totalt sett handlar det om ungefär sju tjänster som skall bort från de 22,5 vi har idag. Av konsekvensbeskrivningarna framgår att bild- och teaterverksamheten, verksamheten inom det s.k. Kultkalaset och konsertarrangemangen kommer att upphöra och att undervisningen i gitarr, elgitarr, elbas, slagverk och sång bara delvis kan bedrivas i fortsättningen. Beslutet om minskad budgettram är fattat av nämnden, och händer inget drastiskt under hösten så kommer neddragningen av verksamheten att fastställas av kommunfullmäktige i november. Samtidigt har kommunen tillsatt en konsult som skall titta på bl.a. vår verksamhet i förhållande till andra utbildningsverksamheter och även se över organisationen på nämndnivå. Vad det innebär för vår del är det dock alldeles för tidigt att uttala sig om.

I Stenungsund är Torbjörn Stockenborn chef för Kulturskolan. Han berättar för KulturSmockan att kommunstyrelsen har fattat ett beslut att kulturskolans budget inför 2010 skall ner med 41%. Ny ram skall vara 2 miljoner. För att reda ut hur detta skall gå till har en utredningsgrupp tillsatts. Torbjörn är en av deltagarna. Utredningen är snart klar och kommer att skissa

några alternativa scenarier hur en kulturskola inom ramen för 2 miljoner kan se ut. Pga utredningen har ännu inte några varsel lagts. Hur beslutsprocessen ser ut framöver, om ett slutligt beslut dröjer till budget 2010 tas i november, är ännu inte helt klart. Utredningen kommer att lämnas direkt till kommunchefen och hanteras centralt i kommunen.

Idag går ca 200 000 barn och ungdomar på musik- eller kulturskola utanför den ordinarie skolans undervisning. (Musik- och kulturskolorna når ytterligare 200 000 ungdomar genom olika samverkansprojekt med för-, grund- och gymnasieskolan.) Ca 50 000 står i dag i kö. Om ytterligare 25% av eleverna försvinner får vi en kö på 100 000 barn och ungdomar! När kötiden blir flera år ger barn och ungdomar upp och hittar andra intressen. Är det rimligt?

Kulturskolans verksamhet omfattar 0,4 % av kommunens totala driftbudget. Räkna vi in landstingens och statens verksamhet blir andelen av samhällets kostnader naturligtvis ändå lägre. Vem tror att en nedläggning av denna verksamhet kan rädda kommunernas ekonomi?

Håkan Sandh
Foto: Maria Lundin/Borås Tidning

Projects (competitions) for the masses vs. small, but high class programs?

Cultural education directly in school curricula or via additional projects?

Who does that job & how they are trained – and paid?

Roman Schanner

Kulturpolitisk Rådsgäst

Ullneshuset 6, 2010 Vienna, Austria

T +43 2 522 87 69 17

F +43 2 522 87 69 20

www.culture.ec.europa.eu

Seminarium om kultur i skolan i ett europeiskt perspektiv. Från vänster Paul Roberts, Storbritannien, Michael Matz, Kulturrådet, Astrid Holen, Norge och Roman Schanner, Österrike.

Promoting a creative generation!

EU har utnämnt 2009 till ett år för kreativitet. Bla därför hade Sverige som ordförandeland bjudit in till en europeisk konferens som ägde rum i ett julivarmt Göteborg. SMoK var naturligtvis på gästlistan.

Varför vill Sverige och EU satsa på kreativitet? Och vad menar man med en kreativ generation? Lena Adelson Lilje-

roth påpekade i sitt inledningsanförande bl a att

"om det lilla barnet får behålla sina naturliga förmågor att vara nyfiken, ifrågasätta, och skapa utifrån sina egna idéer - då byggs en bas som bevaras i den så småningom vuxna mannen eller kvinnan."

Sverige har som ordförandeland valt att prioritera just barns och ungas kreativitet som den övergripande prioriteringen på kultur- och medieområdet under ordförandeskapet i EU nu under hösten. Det är ju glädjande. Lena Adelson Liljeröth kommer, som ordf i ministerrådet för kultur och medier, under Sveriges ordförandeskap att lägga fram förslag hur barns och ungas kreativitet kan främjas. Det kan vi med andra ord se fram emot att ta del av redan under hösten. Enligt plan i november.

Många föreläsningar och seminarier under dagarna betonade vikten av kreativitet. Vladimir Sucha, enhetschef på EU-kommissionens generaldirektorat för utbildning och kultur, höll ett inledningsanförande som för mig var mer radikalt än vad jag förväntat mig. Han menade att det finns två slags kreativitet. Ett med litet c (creativity), ett brett humanistiskt begrepp, som betyder "något åt alla", ekologi, icke-maternalism, icke-diskriminering etc. Sedan finns det stora C som består av konst på en högre nivå, konst som utvecklar samhället. Både lilla och stora C ingick i hans definition av begreppet kreativitet inom EU:s arbete. Kreativitetsdiskussionen skall vara en del av alla områden, ungefär som miljöfrågorna har blivit det. Han satte t.o.m in behoven av nytänkande och innovation som en nödvändig faktor för att den globala nystart som behövs efter den ekonomiska, och moraliska, kollaps som

världen nu tyngs ner av, skall lyckas.

Anne Bamford, som presenteras mer under "Porträttet" i denna tidning, höll ett lysande tal om behovet av en annan syn på kultur och kreativitet, främst inom skolans område. Hon berättade bl.a. att Storbritannien nu lämnar en skola präglad av att bara läsa, skriva, räkna och ständiga prov. Den skolpolitiken har misslyckats. Kulturen behöver få ett helt annat utrymme i den moderna skolan, menade Anne, och får nu stöd för den uppfattningen i Storbritannien.

Mycket talar alltså för att musik- och kulturskolorna kommer att få en allt viktigare roll både inom den svenska och europeiska politiken. Ändå åker man ifrån dessa två dagar med att en känsla av att den enighet och entusiasm som präglade dessa dagar gäller alla oss som var där, men hur står sig sedan slutsatserna i konflikt med alla andra åsikter som de skall nås och stötas mot? När det gäller vårt land och musik- och kulturskolorna är det uppenbart att några sådana skolor existerar inte i den svenska regeringens politik. Det är kommunernas sak att sköta. Eller som Lena Adelson Liljeröth uttryckte det:

"Vi tror också att man ute på fältet, lokalt och regionalt, har stor kunskap om hur saker och ting bäst sköts, vilket gör att svenska kommuner har en mycket stor självbestämmanderätt [...]"

Jag är övertygad om att om Sverige skall "promota" en kreativ generation så måste det ske genom ett större samspel mellan stat, region och kommun, inte minst när det gäller musik- och kulturskolan. Vi behöver en nationell ambition för musik- och kulturskolornas verksamhet. Nu "finns" vi inte när staten presenterar vad som görs i vårt land på barn- och ungdomskulturområdet. Vi är, möjligen näst skolan, den största samhälleliga resursen som kan arbeta för en kreativ ungdomsgeneration. Även om vi inte eftersträvar en statsstyrd kulturskola så måste statens roll bli aktivare framförallt för att vi även på kulturskolorna lokalt skall aktualisera den typ av intressanta diskussioner kring kreativitet som fördes i Göteborg. Vi behöver en mer samlad syn kring dessa och andra frågor. Nu. Den slutsatsen, och en känsla av att det ändå händer mycket positivt även på europeisk nivå som stärker den verksamhet vi arbetar med, tog Dag Kraff och jag med oss när vi lämnade goa Göteborg.

... och, snälla ministern, glöm inte musik- och kulturskolornas betydelse i ditt ordförandeförslag! We support a Creative Generation!

Text och bild Håkan Sandh

Bagatell 7

Flygel- och pianomedar

Passar till alla pianon och flyglar. Kullagrade dubbelhjul av hög kvalitet. Mycket enkelt att montera för den som är lite händig (bruksanvisning medföljer). Instrumenten kan sedan lätt flyttas av en enda person.

Medar flygel

Medar piano

Pris: 2995 kr till en flygel (exkl. moms)
Pris: 695 kr till ett piano (exkl. moms)

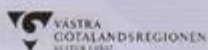
Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50. – fax: 013-527 52

Pascalp

Fortbildning för alla lärare

TONSPRÅK

26-27 oktober i Vänersborg

Tonspråk är ett projekt som inspirerar lärare och skolledare att utveckla estetiska lärprocesser i skolans alla ämnen. Estetiken kan vara ett stöd för den pedagogiska verksamheten i ekonomiska kristider.

Vi ägnar måndagen den 26 oktober åt barn, ungdomar och språk-utveckling med musiken och de estetiska språken i centrum. Denna dag riktar sig till alla lärare, oavsett skolform eller ämne.

Tisdagen den 27 oktober ägnar vi åt fördjupade praktiska workshops för kulturskolans personal.

Program och anmälningsblankett finns på www.miv.se

Ett samarbete med Vänersborgs kommun, Musikakademi Vänersborg, Rikskonserten, Stäm: Svensk musik, Västra Götalandsregionen.

Med reservation för ändringar.

www.miv.se

MUSIK I VÄST

Banarne och Trazan sjunger med Pascal-deltagare i Sigtuna.

rojektet i Sigtuna

I Sigtuna kommun blev finalen på tre år med Pascalprojektet en festlig avslutning i Kulturum, kommunens kulturscen. Med temat "Vi reser runt i världen" bjöds publiken på sång, drama och dans. Efter en paus, med bananer till alla, tog Trazan och Banarne över scenen. När det var dags för de sista två låtarna äntade alla 75 eleverna, från de yngsta sexåringarna till de äldsta eleverna på Särvox, scenen och uppträdde tillsammans med gästartisterna.

- Eleverna hade repeterat sina olika nummer i cirka ett halvår och föreställningen blev en slags manifestation över

de här åren. Eleverna fick möjlighet att visa vad de kan och fick visa upp vilka resurser de har. Det är ju inte så ofta de får möjlighet till det! berättar Lena Bodén, musikpedagog.

Michael Brolund är rektor för Sigtuna kommuns Kulturskola och engagerad i Pascalprojektet.

- Att arbeta med dessa elever är så oerhört viktigt. Det har länge varit ett utvecklat område men det finns ju så stora behov och möjligheter. Många av dessa elever har flera gånger bättre chans att lyckas med de estetiska ämne-

na än vi normalbegåvade har.

- Vi kommer givetvis att fortsätta arbetet, till och med att utöka till att omfatta ett hundratals elever i särskolan under hösten. Pascalprojektet kom, tillsammans med 2006 års rikskonferens för Särskolan som hölls i Sigtuna, mycket lägligt och hade en avgörande del i att arbetet satte fart. Vi hade inte haft den omfattning som vi har nu utan Pascal. Det ska bli mycket roligt att fortsätta, konstaterar Michael Brolund.

Susanne Costelius

Vi fortsätter. Absolut!

Det är måndag och den ljusa stora salen, Kabinen, ligger alldeles tyst och stilla i det som förut var Folkets Hus i Märsta, norr om Stockholm.

En tredjedel av rummet är avskilt med svarta skärmar, på golvet ligger runda sittmattor i en ring.

Varannan röd, varannan svart.

Helt plötsligt är det inte tyst längre, nere i trapphuset slarvar det och pratas. Dagens första grupp är på väg för att ha en musik- och dramalektion med Lena Bodén och Lisa Sterner. Det tar en stund innan alla är på plats, förväntan ligger i luften och det går inte att ta miste på att det här är en populär del av skoldagen.

Det blir rörelselekar, sånger, rytmer och känslor.

Allt vävs ihop till en upplevelse att bära med sig.

Lena Bodén är musikpedagog och arbetar i Kulturskolan i Sigtuna kommun. Pascalprojektet har varit en glädjande

utmaning för henne och för hennes kollegor.

- Jag är van att arbeta ensam och att kunna bestämma själv, det blir ett helt annat tänk att jobba i team, men är givetvis stimulerande. Varje vecka har vi haft fem olika grupper som sett väldigt olika ut med funktionshindrade elever.

Lena har bara positiva erfarenheter från de tre år som gått. Att arbeta med utvecklingsstörda eller funktionshindrade eller..., hon berättar att det är svårt att hitta ord för att gruppera eleverna.

Just det, att hitta en benämning, är en svårighet som följt Pascalprojektet från alla första början. Flera deltagande kulturskolor berättar samma sak; man har konstaterat att begreppet funktionshindrad eller utvecklingsstörd rymmer ett stort spektra av barn och ungdomar. Tillvägagångssättet att möta dessa och planera undervisningen blir att människor har olika förutsättningar och verk-

samheten får formas från grupp till grupp. Inga patentlösningar fungerar.

- Vi måste komma ihåg, när vi planerar lektioner, att de här eleverna har en livserfarenhet. De har mycket i bagaget som de kan använda sig av. Även om vi ibland förbereder en lektion som är i nivå för mycket små barn så måste man vara noga med hur eleverna bemöts. Det finns en rikedom som vi, normalstörda, ibland inte ser på en gång. En helt ny värld har öppnat sig för oss i och med Pascalprojektet. Vilka resurser de här eleverna har! Det syntes ju på Trazankvällen! (se artikel nedan/intill, reds anm.)

Lena påpekar att politiker många gånger ser dessa elever som en stor homogen klump som får förutsättningar därefter, vilket många gånger begränsar verksamheten.

Hon berättar att i dansen, dramat och musiken kan många av de här eleverna hitta ett individuellt uttrycksätt som de många gånger inte kan nå fram till lika lätt till i övrig verksamhet.

- Alla kan ju delta på sina villkor och

UTBILDNINGAR 2010-11

Ansök senast 15/1 2010 | Beställ katalogen nu!

KMH PEDAGOGDAGAR 26-28 OKT

FRISTÅENDE KURSER

Gumboot dancing som rytmiskt redskap, 3 hp

Rytmik och Instrument 1, 7,5 hp

Sista ansökningsdag 2009-11-15

KUNGL. MUSIKHÖGSKOLAN

www.kmh.se | 08-16 32 00

ändå fylla en viktig funktion. Vi i Kulturskolan har väldigt mycket att tillföra och även hämta. Efter varje lektion är vi så fyllda med energi och så glada. Visst, det kan vara krävande med det är så roligt!

För Lena finns det ingen tvekan om hur framtiden kommer att se ut.

- Vi fortsätter med verksamheten. Ingen tvekan om den saken. Absolut. Vi hade inga aktiviteter alls för den här gruppen innan Pascalprojektet. Det fanns istället en osäkerhet, okunskap och till viss del rädsla för hur eleverna skulle bemötas. Men det gör det inte längre. Vi kommer att köra på.

Innan gruppen går för dagen berättar Lena att nästa gång kommer hon och Lisa att hälsa på i skolan i stället.

Nu kommer nästa gång till Kabinen, de alla yngsta runt sex år gamla. De ser fram mot musik- och dramastunden och bokstavligen studsar in i rummet. Lena är kvar och dramapedagog Malin Stint-

zing ansluter. Instrumenten ligger frestande framme och det dröjer inte länge förrän alla spelar tillsammans och får prova på.

I lekar och drama är man med på olika villkor, men toleransen är stor hos

barnen. Det får ta tid och det får bli fel ibland.

Hela tiden finns den där.

Det är omöjligt att inte smittas av glädjen som kommer ur upplevelsen.

Susanne Costelius

Selma Music

Sveriges förmånligaste uthyrning av blåsinstrument?

Instrument	Hyra/mån från	
klarinett	95:-	- Vi har ett flertal kvalitetsmärken att välja mellan.
tvärflöjt	95:-	- Obegränsad hyrestid utan köptvång
trumpet	95:-	- Vid köp tillgodoräknas 2/3 av inbetald hyra - Obs! oavsett hyrestidens längd.
trombone	95:-	
altsax	175:-	
tenorsax	175:-	

Box 159, 751 04 Uppsala, tel/fax 018-24 27 60

e-post: info@selmamusic.com, www.selmamusic.com

Du missar väl inte

Pascal

inTRYCK - påTRYCK - utTRYCK - avTRYCK

FESTIVAL

att anmäla dig till
den 15-16 oktober?

Programmet kommer främst att bestå av framträdande av olika barn- och ungdomsgrupperna. Vi har fyra olika scener på Culturum till vårt förfogande. Från 250 till 80 åskådare. Vi kommer också att kunna visa konstbilder och filmer på Culturums biograf. Dessutom workshops för alla medverkande. Slutligen kommer allt att kompletteras med en rad fantastiska föreläsningar.

Festivalen är ett resultat av SMOk:s projekt Pascal som nu avslutas. Flera av de involverade skolorna kommer att delta på festivalen med barngrupper. Samtidigt blir festivalen uppstart för det ettåriga uppföljningsprojekt som vi kallar Pascal 2.0. Vi planerar även att starta föreningen Pascal genom ett första årsmöte under festivalen.

Festivalen lämpar sig utmärkt för alla som söker inspiration och kompetensutveckling inom området funktionsnedsättningar och kultur.

Medverkande: Sten Bunne (Ming-instrument), Draotea, Freja Musikteater (Smålands Musik & Teater), Furuboda Folkhögskola, Kulturcentrum Skåne, Labanskolan Uppsala, Mr Tourette alias Pelle Strandstrak, Veronica Hedenmark (VH Assistans), Musik- eller kulturskolorna i Göteborg, Sigtuna, Solna, Stockholm, Vellinge, Västerås och Örebro, Pantomintatern och många fler.

Start torsdagen den 15 oktober klockan 10 och sluttid 15.00 på fredagen den 16 oktober. På torsdagskvällen ordnar vi en kväll med korta scenframträdande, lite av cabaré med elevframträdande, och fika.

Det går bra att delta under en del av festivalen eller under hela. Avgiften är 800 kronor för båda dagarna och 400 en dag. Lunch och fika ingår. Vi hjälper till med kontakter för boende

**Anmälan görs senast
den 15 september på www.smok.se**

Festivalen arrangeras av Västerås stad och SMOk, i samverkan med VH Assistans och Föreningen Pascal. Festivalen stöds av Arvsfonden.

ACADEMUS NOT & BOK

Specialbokhandeln för
musiklitteratur!

Besök oss på
Kungl. Musikhögskolan

eller på

www.academus.se

PEDA
GOG
DAG
GAR 09

Isång igen efter semestern?
Dags att boka in dig!

26-28 oktober

**Nya tider -
nya möten**

Program och övrig information
finns på www.academus.se

Puffimok och KRUT!

Man kan ju fråga sig vad som döljer sig bakom dessa kryptiska namn. Svaret är att det är SMOkS olika projekt där vi söker EU-medel.

KRUT

KRUT står för Kulturell mångfald - Reell integration och Unga talanger. Det är de tre delar som ingår i ett projekt som vi nu detaljplanerar tillsammans med våra

systerorganisationer i Norge och Danmark. Projektet berör den sk KASK-regionen, Kattegatt och Skagerack. För Sveriges del i första hand Västra Götaland och Hallands län. Initialt planerade vi att söka medel redan nu i september,

men ansökan kommer nu att sändas in först i februari. Det innebär att projektet, om vi beviljas medel, startar hösten 2010 och pågår i tre år.

Text: Håkan Sandh

Puffimok kan ge all personal i skolorna kompetenshöjning

Under ett drygt år har SMOk satsat resurser för att göra ansökningar till Europeiska socialfonden för kompetenshöjning av personalen. Först ut var skolorna i Östra Mellansverige och det gav 737000 kr till ett förprojekt som nu är genomfört och redovisat.

Nästa steg är ansökan för genomförande av utbildningarna. En ansökan är redan gjord för Övre Norrland som lämnades in den 20 augusti. Ansökan ligger på 4,5 miljon för att utbilda de 360 i personalen i Norrbotten och Västerbotten under 18 månader. Beslut tas i december.

I Östra Mellansverige pågår full aktivitet före ansökan som skall vara inne den 15 oktober. Här gäller det 40 - 50 skolor med en personal på ca 800.

Nu satsar SMOk på ytterligare tre ansökningar. Det gäller följande regioner. Västra Götaland, Norra Mellansverige och Sydsverige

Västra Götaland med Halland är en stor region med många skolor. Utlysningens period är den 1 september - 27 oktober med svar den 11 februari. Skaraborg är på gång att ta ett ansvar för en ansökan tillsammans med SMOk. Älvsborg, Göteborg och Bohus och Halland borde komma med. En rivstart behövs och hör gärna av er om ni vill ta ett ansvar för er region inom Västra Götaland.

Sydsverige med Skåne och Blekinge har ansökningsperiod 1 november - 12 december med svar i mars 2010. Aktiviteter borde sätta igång genast eftersom ansökningsperioden är kort.

Norra Mellansverige med Värmland, Dalarna och Gävleborg har utlysning den 6 november - 6 januari 2010. Besked ges 26 april 2010. Dalarna är intresserade och Värmland besöks i början av sep-

tember. Även här är det bra om vi kommer igång snabbt.

Nu drar det igång! Hör av er!

Text och bild: Hans Skoglund.

Torleif Ander, Lindsberg, Helen Kallin, Karlskoga och Lars Hilmersson grupperbetar vid internatet på den fina konferensanläggningen Haga Slott i Enköping.

SMoKs nya hemsida på plats!

I sommar har vi utan större buller och bång introducerat vår nya hemsida. Helt nytt utseende och många nya funktioner. De viktigaste är:

- Möjlighet att kommentera alla nyheter. Klickar du på en nyhet, från SMOk eller alla de vi dagligen laddar ner från andra medier, så kommer du till en plats

där du kan lämna kommentarer. Tyck till! Vi behöver öka diskussionen både inom SMOk och med alla runt omkring som tar del av vår hemsida.

- Det mesta ur KulturSmockan kommer att finnas även på nätet - bla för att det skall vara möjligt att kommentera.

- Allt är sökbar. Gamla artiklar, rapporter mm är i sökbara i fritext. Lätt att hitta vad du letar efter.

- Bra stöd för videofilmer.

- Utökad kalender. Skicka gärna in

arrangemang som kan intressera andra än de i din egen kommun.

- Möjlighet att starta interna grupper. Vill ni starta en egen grupp i länet, där ni exempelvis samlar protokoll, inbjudningar etc så kan ni göra det via www.smok.se. Våra projekt och styrelsen har redan egna grupper. Vi har även en grupp som heter medlemmar men där ser man inget annat än på de öppna sidorna. Framöver blir det mer av interna nyheter och diskussioner. Vi återkommer om det, men det går bra att anmäla sig som medlem redan nu. Gäller naturligtvis bara anställda i medlemskommuner. Gå till "Logga in" och sedan till "Skapa nytt konto". Kryssa i "Bli medlem".

Hemsidan kommer säkert att växa framöver. Kom gärna med material och/eller idéer.

Text: Håkan Sandh

MUSIKINSTRUMENT - NOTTAVLOR - NOTER
till skolor och privatpersoner
Skolornas Musikvaruhus Sareco AB

Sareco

www.sareco.se Etablerad 1958 Tel 026-61 74 60

- Att få stå på scenen och presentera den nya tidens pianister, det är fantastiskt, säger Robert Wells som drar igång pianokurs på webben i höst. Foto: Tina Harbert

Stående ovationer för Sebastian och Per

- Att spela med Robert Wells var det roligaste jag har gjort. Det var så showigt!

I juli fick Sebastian Iivonen, 11, möta närmare 4000 jublande i Dalhalla. Robert Wells hade plockat ut honom och Per Högberg, 12, under en auditionturné hos landets musik- och kulturskolor.

Publikmötet föds ur ett ervist övande. Och ervist övande får sin energi av publikmötet. Så funkar den goda cirkeln, menar Robert Wells som nu startar pianoskola på webben.

Efter Per Högbergs och Sebastian Iivonens solonummer i Dalhalla blir det en gemensam final: Nutrocker, en upprockad version av Tjajkovskijs nötknäppare. Och sedan reser sig de närmare 4000 i publiken och jublar. Foto: Tina Harbert

De är som tre små myror långt därnere på botten av Dalhalla-kratern, stenbrottet utanför Rättvik som en gång förvandlades till en inverterad katedral för mastodontiska musikmöten.

De tre myrorna har spelat igenom sina stycken och drar nu praktiska detaljer. Robert Wells är lugn och vänlig, den gigantiska inramningen känns snart hemtam.

- Tänk på att ni bugar ordentligt, och man ska aldrig vända publiken ryggen.

Wells proffsiga lugn sprider sig till killarna. Sebastian tar det kallt när hans svåra stycke måste kortas, för showformatets skull, bara ett par timmar före konserten. Hans lärare Natalia Kazimirovskaja skyndar till och hjälper honom med att sätta en kortning, ute i kulissen.

- De har fantastiska lärare båda killarna. Otroligt öppna och mottagliga för synpunkter, säger Robert Wells efteråt.

Sebastian och Per får middagsbuffé tillsammans med de andra Rhapsody in Rock-artisterna. Inte småpotatis: La-Gaylia Frazier, gamle Deep Purple-shoutern Glenn Hughes, hårdrockaren Jakob Samuel från Poodles, den norske musikstjärnan Stephen Brandt-Hansen och Wells tävlingskör från TV-serien Körslaget. Med flera.

Så droppar och strömmar publiken in. En och en, familjevis och i busslaster.

En bit in i helafonstföreställningen bjuder Robert in först Per Högberg och sen Sebastian Iivonen på scenen.

67 LÖFTEN

Det här var Robert Wells egen idé. Inför sin varturné med en kvartett, Close Up Tour, efterlyste han med SMOkS och musikskolornas hjälp unga pianister. Under turnén från Ystad till Östersund hann han möta 67 unga löften. Uppspel och ett litet samtal.

- Han gav mig en massa tips om hur man kan öva, hur man värmer upp och så, berättar Per som gjorde sin audition hemma i Karlstad.

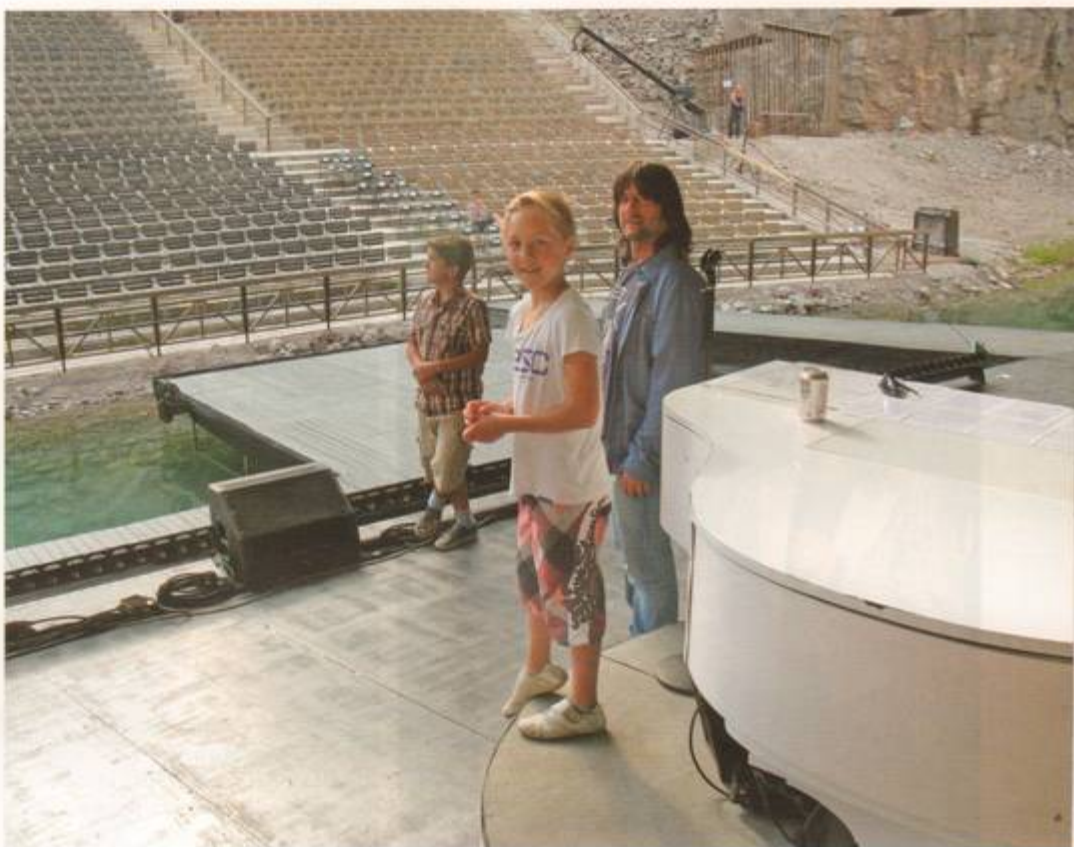
Per har spelat sedan han var sex år, först med privatlärare och sedan hos Thomas Gantelius på kulturskolan. Båda föräldrarna är körsångare. Pappa lärde ut Blinka lilla och sedan rullade det på, och idag finns både piano och flygel i hemmet.

Både Per och Sebastian har redan vunnit flera musiktävlingar i Sverige och utomlands. De övar i stort sett varje dag, någon eller några timmar. Det kan kännas motigt att lämna kompisarna på fotbollsplanen ibland, men det verkar inte bekymra dem mycket. Båda verkar uppriktigt gilla att öva, att känna hur de utvecklas.

- Det är fascinerande och fantastiskt att man kan spela musik, säger Per.

Robert Wells:

- De här killarna spelar av lust. För att bli yrkesmusiker måste man öva tre fyra timmar om dagen. Om det inte funkar för en så ska man inte slänga bort sin

Innan publiken börjar välla in så får Sebastian och Per känna på Wells flygel, regisseras i scenuppträdande och får köra sina stycken. Robert Wells skapar ett påtagligt lugn runt killarna. Foto: Roland Cox

ungdom på att öva. Alla behöver ju inte bli yrkesmusiker.

Han skulle inte drömma om att piska sina egna söner att nöta pianostol. Nu har hans 13-åring gett sig in i dansen, och 11-åringen väljer elgitarr.

TÄVLINGAR

Sebastian Iivonen håller med om att det ger en kick att möta publik. Han har bland annat spelat flera gånger i Seglora kyrka på Skansen. Kollegan Per spelar i kyrkan lite då och då.

Sebastian säger att han älskar tävlingar. Han tog sig ända ner till Nyköping för att få möta Wells. Även han har musiken i släkten, bland annat accordionister, violinister och sånglärare. Sebastian går på Maestroskolan i Nacka, med musikinriktning, och dessutom på Maestroskolan där hans ryskfödda lärare undervisar.

Robert Wells blev imponerad av Sebastians fokus.

- När han sätter sig så samlar han sig totalt, det ser ut som om han tar in hela musiken innan han börjar spela, säger Robert.

Sebastian beskriver själv hur det var när han steg in på Rhapsody-scenen.

- Jag hade aldrig spelat för så makalöst mycket folk förut. Men när jag väl har satt mig så lägger jag undan publiken, det är bara jag och flygeln som sitter där.

Wells klarade tydligen inte att välja bara en, så både Per och Sebastian fick komma med till Dalhalla. Det var det som var priset.

- Att bara ge dem ett stipendium är ointressant. För mig själv så är det praktiken som har gett mig mitt kunnande, jag har kompat allt. Jag tycker att man ska ut och spela så mycket som möjligt, på gator och torg och överallt, och både klassiskt och annat.

ELAKA FRÖKEN

Robert känner igen sig i Per och Sebastian. Årets scenshow inleds med en filmad sketch uppspelad på storskärm, där lille Robert möter den elaka pianofröken som slår honom på fingrarna när han bryter Bach mot boogie. Det finns verklighetsgrund: Robert hade abonnemang på konserthuset redan på mellanstadiet och kom in på Ackis som 11-åring. Under tonåren jobbade han hela tiden, mötte publik. Pianolärarna var inte alltid förtjusta över hans blandbruk.

Åter till Dalhalla. Nu har han gett Per och Sebastian en snabblektion i publikkontakt. Plats på scen! Per kliver fram i strålkastarljuset med stora kliv, vinkar till publiken och sätter sitt Bach-preludium kländerfritt. Sedan kommer Sebastian och ger sin kortversion av Rachmaninovs Polichinelle.

www.noter.eu

Avsnittet får en gemensam final i Nutrocker, en upprockad lek med musik ur Tjajkovskijs nötknäppare. Killarna har fått noter hemskickade och en orkesterinspelning som de har övat till. Robert Wells sitter i fonden med Per och Sebastian vid sidorna, mitt emot varandra. De öser.

Sedan bryter jublet ut. Publiken applåderar, visslar, reser sig upp.

- Så kul att spela på tre flyglar. Med Robert Wells. Man ville bara göra om det, säger Sebastian med lycka i rösten.

- Det var helt perfekt alltihop. Skit-coolt, säger Per på klingande värmländska.

PIANOKURS PÅ WEBBEN

Robert Wells har i många år funderat på olika sätt att gynna återväxten. Auditionturnén och konserten med Per och Sebastian var steg i den riktningen.

- Att få stå på scenen och presentera den nya tidens pianister, det är fantastiskt. Jag kommer att göra det mycket mer i framtiden.

Tillsammans med en musiker och tekniker drar Wells i höst igång en pianoskola på webben. Han vill att School of Rhapsody ska bli något besläktat med Ulf G Åslunds tv-sända gitarrkurser på 70-talet. Lekfullt, enkelt och billigt.

Årets Rhapsody in Rock-konserter hade för övrigt undertiteln Handful of keys och var en hyllning till stora pianister och entertainers, allt från Beethoven till Charlie Norman. Detta bland annat för att fira det moderna pianots födelse för 300 år sedan.

Och Robert Wells egna 40 år vid tangenterna.

- Tjena, Dalballe! Per Högberg såg ut att njuta av varje minut av Rhapsody in Rock-kvällen. Foto: Tina Harbert

Text: Roland Cox

Artiklar ur denna tidning finns också på www.smok.se
Där kan du själv kommentera dem!

Bagatell 8

Teleskop Dirigent Regal

Flagskeppet bland våra dirigentnotställ. Här finns allt som en dirigent kan önska sig. Som alla våra "Teleskop" finns inga skruvar - alla inställningar sker sekundsnabbt och kan ändras under pågående spel. En generös hylla med plats för div. tillbehör. De dubbla benen gör "Dir Regal" till det stadigaste av stadiga. En ny finess: Bakom skärmen finns ett extra fack för övriga partiturer och stämmor. Välj till vår "strålände" belysning.

Pris: 2000 kr (exkl moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Kom på SMOKs inspirationsdag!

Hur klarar vi av den ekonomiska krisen? Hur ska vi agera och argumentera när vi ser vår verksamhet drabbas?

SMoK har med anledning av det stora hot som ligger över en del av musik- och kulturskolorna bjudit in några talare till en seminariedag kring dessa frågor.

- Anne Bamford, professor och forskare kring barn och kultur från Wimbledon University i England. (Se porträttet i denna tidning)
- Cecilia Magnusson (m) riksdagsman från Göteborg och ledamot av kulturutskottet.
- Gunilla Carlsson (s) riksdagsman och ledamot av kulturutskottet.
- Stefan Ackerby, bitr avdelningschef, avd ekonomi och styrning, Sveriges Kommuner och Landsting
- Eva Gillström, f d kommunalråd Gävle kommun.

Tid: 29 september kl 10.00 - 16.00

Plats: Konstakademien, Fredsgatan 12, Stockholm

Avgift: 800 kr inkl lunch för medlemmar, 1100 för icke- medlemmar

Anmälan via webben på www.smok.se

SMoK + Världens Barn = sant

Förra året inleddes ett samarbete mellan SMoK och Radiohjälpens insamlingskampanj Världens Barn som, trots väldigt kort startsträcka, blev succéartat. Framförallt genom de 150 engagemang som skapades lokalt, men också genom insamlandet av mer än 750 000 kronor till Världens Barn. Vi uppskattar att ca 7000 barn har varit aktiva i arbetet. Flens kulturskola, som stod i en egen klass, samlade in 300 000 på 11 olika arrangemang! De har också för det mottaget ett pris för Årets Projekt 2008 av Svenska Musikrådet.

Världens Barn och SMoK har enats om att utvidga samarbetet inför detta år.

- Att SMoK och Världens Barn-kampanjen har inlett en långsiktig samverkan är något som jag ser kommer att betyda väldigt mycket för att ytterligare stärka en av Sveriges framgångsrikaste insamlingskampanjer. Att det dessutom är kulturutövande barn och ungdomar i Sverige som nu engageras är något vi ser väldigt positivt på, säger Peter Hjukström, projektledare för Världens Barn.

- Musik- och kulturskolorna utgör den absolut största offentliga satsningen för barn och ungdomars kulturutövande. Att samarbeta med Världens Barn är en självklarhet och en ära. Därigenom kan barn och ungdomar visa sin solidaritet med och för barn och ungdomar som av olika anledningar har det svårt. Det är min stora förhoppning att samarbetet skall fördjupas. Vi tror att engagemanget till och med kommer att vara större detta år, säger Per Sjöberg, ordförande i SMoK, i en kommentar.

Praktiskt innebär detta att många musik- och kulturskolor kommer att kontaktas, de flesta kanske redan har knutit kontakt, av de lokala företrädarna för Världens Barn. Om möjlighet och intresse finns att delta i kampanjen är naturligtvis ett beslut som till 100% ligger på den enskilda skolan.

I år kommer Världens Barn-kampanjen att höras extra mycket i Sveriges Radio P4 och på SVT:

6-9 oktober kommer information om kampanjen varje dag i Go kväll i SVT
9-10 oktober är höjdpunkten på insamlingen. Då bevakas det lokala arbetet av SVT.

11 oktober Café- modell av Världens Barn - gala i SVT

12-15 oktober Fler inslag i Go kväll + en rad andra SVT-program

16 oktober Stor final-gala i SVT där det slutliga insamlingsresultatet presenteras

Detta innebär att alla musik- och kulturskolor, förutom att göra ett viktigt arbete för Världens Barn, får större möjlighet att höras och synas i media. Exempelvis välkomnar SR P4 kontakt när något är på gång. En idé kan kanske vara att låta radion sälja spelningar för 2000 kronor, där alla medlen oavkortat gick till Världens Barn. Lördagen den 10 oktober är en bra dag att ordna aktiviteter på "stan". Bara fantasin sätter gränser för vad som kan göras!

Text: Håkan Sandh

Foto: Laurent Duvillier/Rädda Barnen
(Från RB:s arbete i Senegal)

Världens Barn

Radiohjälpen 90 1950-6

* Världens Barn insamlingen samordnas av Radiohjälpen och har i år sjutton deltagande hjälporganisationer: Afrikagrupperna, Diakonia, Erikshjälpen, Hoppets Stjärna, IM/Individuell Människohjälpen, IOGT-NTO-rörelsen, KFUK-KFUM, Kooperation Utan Gränser, Lions, Läkarmissionen, PMU InterLife, Rädda Barnen, Röda Korset, SOS Barnbyar, Svenska kyrkan, Unicef Sverige och Vi-skogen.

onsd 20/5

Tom Konsonans
Fyllig Konsonans
Skarp dissonans
Mild dissonans

I rummet får olika musikaliska termer; mild dissonans, liten och stor sekund, frygisk skala och dubbelöverstigande septimer. Somliga verkar självklara för alla, andra verkligen knepiga. Det här är första kullen som går på detta avancerade program. Till sin hjälp har de också fått ett nytt redskap; gehörsträning via mobilen. Att förstå en sak teoretisk är en sak, att höra den en annan. Eleverna har därför en mängd övningar i mobilen som de kan välja bland, och genomföra när det passar dem. Från ganska lätt till väldigt svårt. Svaren sparas på mobilen och skickas sedan via ett mail till Sonny. Han kan sedan ta del av vilka områden som är svåra för olika elever och även se den generella nivån på svaren.

Att ha den här typen av övningar i mobilen ligger ju nära att spela spel på mobilen, något som jag brukar se varje dag på pendeltåget eller tunnelbanan. Bli gehörsträningen som att spela spel, undrar jag. Svaren varierar:

- Nja, lite kanske. Både och. Inte spel, men man vill bli bättre.

Carl betonar att han har bestämt sig för att bli bättre. Det är en viljesak att bli bra. Samuel tycker att det är kul att se att

Är det inte en dubbel-sänkt nona?

I Södertälje är det dags för veckans lektion i musikteori för KAPIS-eleverna. KAPIS står för Kulturskolans Avancerade Program

I Södertälje. Fem elever får extra tid och teorilektioner.

Jag träffar fyra killar och en tjej samt deras lärare Sonny Esping.

man kan höja sin rätta svarsfrekvens genom att öva. Man får en bekräftelse. Det kanske är en tävling, om inte mot de andra i gruppen, så mot sig själv. Det händer också att dom utmanar varandra på gehörduell!

När övar ni då, undrar jag.

- Överallt, när det finns tid. På tåget, på bussen, på stranden.

Jag vänder mig till Sonny, vilka är fördelarna med mobilprogrammet för dig som lärare?

- Jag tycker att ungdomarna får en djupare insikt i det klingande resultatet och därigenom en större musikalisk upplevelse. Dessutom har programmet kommit ganska långt i jazzteori så vi kan undervisa eleverna i improvisation mer än att bara spela pentor och bluesskalor. Det går fort för eleven att göra framsteg men framförallt övar de verkligen sitt gehör. Jag har också noterat att eleven tar till sig de teoretiska studierna bättre och snabbare. De lyssnar på flera olika sätt, som en elev uttryckte sig: "jag lyssnar ibland teoretiskt för att identifiera skalan och ibland på helheten för att hitta en

färg".

- Framförallt tror jag att det är bättre att eleverna övar sitt gehör 5 min om dagen än en halvtimme/termin med en kompis bakom pianot.

Vi inom musik- och kulturskolevärlden pratar ofta om tid. Det krävs tid för att bli bra. Det är sant. Svårare är att komma på hur man får tag i denna tid som slinter iväg lika enkelt som en hal tvål. Att öva gehör via mobilen är ett bra sätt att ta sig tid till övning, tror jag. Lärarfritt, billigt, enkelt och ger ändå efteråt en snabb feedback från läraren. Teknik i sin bästa form.

Text och foto: Håkan Sandh

Fakta:

Eartraining är en del i ett helt koncept som Kulturskolan i Södertälje köper ifrån företaget Void Note. Hela KAPIS-kursen i teorikursen bygger på detta material. Void Note håller just på med att också utveckla ett rytmdiktatprogram för I-Phone. Mer info på www.voidnote.se.

Från vänster Johannes Sidenqvist, Anton Löwstedt, Samuel Bodin, Carl Lundberg och Amanda El Rayes.

Bagatell 6

2 000:-

(exkl moms)

PIANO-GASPALLEN standard

Sluta skriva!

Pianopall med dubbla gasfjädrar höjer och sänker stolen som vilken kontorsstol som helst. Stabil stryktålig stålkonstruktion med stoppad sits.

Nyhet: GASPALLEN ERGO 2500:- (exkl moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

EMU i framtiden

I anslutning till den 10:e Ungdomsmusikfestivalen i Österrike hölls också ett generalförsamlingsmöte i dagarna tre. 23 länder från Europa möttes och Sverige representerades av SMOk:s ordförande Per Sjöberg med Dag Krafft som bisittare.

Efter sedvanliga mötesrutiner och mängder av tal av Österrikiska potentater lönades åtminstone en dag är väsentligheter, nämligen EMU:s framtid. En punkt som innehåller sprängstoff är EMU som ren musikorganisation eller ett EMU som arbetar för institutionerna musikskolor, kulturskolor, dansskolor osv. Norden plus ytterligare några länder driver denna fråga då vi anser att tiden är mogen för en förändring. Motståndet är dock styvnackat och röda kinder förekommer då frågan diskuteras. En arbetsgrupp fick dock möjlighet att diskutera frågan under en förmiddag och gruppen utsåg några personer att arbeta vidare under året med förslag till förändring. En viktig fråga är nu hur EMU-styrelsen hanterar och supportar denna grupp.

Argumenten mot ett EMU som representerar alla musik/kulturskolor i Europa är bl.a. rädslan för en kvalitetsförsämring och att de andra konstformerna tar resurser från musikdelen. Är det någon som känner igen resonemangen från våra egna diskussioner vid utbildandet av musikskolor till kulturskolor?

Ett stort beslut togs dock, nämligen att flytta EMU:s huvudsäte från Schweiz till Tyskland. Detta gjordes främst för att möjliggöra framtida EU-bidrag till organisationen. Inga ändringar i stadgarna gjordes vid detta tillfälle, men en förändring av stadgarna är, anser vi, en nödvändighet de närmaste åren för att upp-

datera EMU till verkligheten.

Att delta i internationellt samarbete är fyllt av spännande utmaningar. Helt plötsligt framstår det med all tydlighet att de åsikter och värderingar vi har i Sverige inte med automatik är sanningar för resten av världen - inte ens för Europa! Och det är naturligtvis där själva poängen med internationellt samarbete finns. Att möta andra uppfattningar och försöka förstå hur andra tänker är en utmaning, men en nyttig sådan. Det är också därigenom som de stora visionära målen om en bättre miljö, fred på jorden kan ta sina små steg framåt. Med den insikten står vi gärna ut med att stegen framåt ibland är små och långsamma!

Ett av de mer synbara bevisen för internationell förbrödning är Ungdomsmusikfestivalen som öppnades i en härlig stämning och med 8000 unga deltagare. Att mötas med det universella språket musik som brobyggare är starkt!

Dag Krafft och Per Sjöberg

SMOk:s internationella kontaktnät:

EMU - Europeiska MusikskoleUnionen
NMKU - Nordiska Musik- och KulturskoleUnionen

IMC - International Music Council. Svenska Musikrådet, där SMOk är medlem, är en del av IMC

UNESCO - Barnkulturarbete, Road Map for Art Education. SMOk deltar i arbetet på nationell nivå.

AMATÖR, MUSIKSTUDENT ELLER YRKESMUSIKER?

Hos oss hittar du ett brett sortiment av stråkinstrumentet för just dig. Vi har instrument i alla prisklasser. Även tillbehör så som stråkar, strängar, stöd, hartsch, etuier etc.

Vi skickar alltid fraktfritt över hela landet med buss eller post för snabb och säker leverans.

Ta en titt på hemsidan och hör av dig så ska vi hjälpa dig med det du behöver.

Vi finns inte längre bort än ett telefonsamtal eller mail.

Välkommen!

Mattias Sandlund

Din fiol.

GERINGSGATAN 2 · NORRBJÄRDEN
TEL: 0911-20 94 71 · 070-300 00 10
INFO@DINFIOLE.SE · WWW.DINFIOLE.SE

Bagatell 3

KLAVERNOSTÄLL

"Nothajen" slukar alla dina notblad, böcker och pärmar. Köp 4 betala för 3.

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50. - fax: 013-527 52

nilton.se
Stands for Music

031-795 01 50
www.nilton.se
Ring!

Not-, Mic-, Instrument-,
Ljud & Ljus-Stativ

Utökad
sortiment

Handbok i kvalitetsutveckling!

SMoK avslutar den 31 augusti projektet Q2.

Projektet som tidigare beskrivits i Smockan har bestått av tre delar; *Fördjupning i offensiv kvalitetsutveckling, Väga Visa och Härda mått.*

Målen med fördjupningen har varit att

- * Att bidra till de medverkande skolornas utveckling

- * Lägga grunden till en bra kvalitets- och verksamhetsutveckling inom de medverkande musik- och kulturskolorna och även övriga musik- och kulturskolor.

- * Öka kunskapen om kvalitets- och verksamhetsutveckling hos deltagande organisationer.

- * Genom tillämpningar mellan träffarna skapa kunskap och utveckling i deltagande organisationer samt att samla erfarenheter till hur arbetet kan bedrivas i övriga enheter (musik- och kulturskolor) på ett effektivt sätt i ett tänkt efterföljande projekt.

I enlighet med dessa mål, har SMoK nu gjort en handbok som ska kunna användas som stöd vid starten och genomförandet av ett kvalitetsutvecklingsarbete vid musik- och kulturskolor, men den går också att läsa för att få en översiktlig orientering och inspiration i ämnet.

Handboken behandlar den offensiva kvalitetsutvecklingen som är ett ledningssystem bestående av värderingar, arbetssätt och verktyg. Ofta tror man

att ett bra verktyg ska kunna lösa många problem, men här presenteras alltså en helhet som kommer att genomsyra hela organisationen om den används.

Efter genomgång av begrepp som kvalitet, kunder, behov etc presenteras den offensiva kvalitetsutvecklingens olika aspekter.

Offensiv kvalitetsutveckling innebär att man ständigt strävar att uppfylla och helst överträffa kundernas behov och förväntningar till lägsta möjliga kostnad, genom ett kontinuerligt förbättringsarbete där all personal och ledning är delaktiga och engagerade, och som fokuserar på organisationens processer

Ordet offensiv syftar här på att man arbetar aktivt med att förebygga, förbättra och förändra snarare än att kontrollera i efterhand. Utveckling syftar på att arbetet är ständigt pågående med att utveckla produkter, processer och också skapa utvecklingsmöjligheter för de människor som arbetar i organisationen.

Den offensiva kvalitetsutvecklingen är ett ledningssystem där värderingar, arbetssätt och verktyg samverkar för att nå målet högre kundtillfredsställelse till lägre resursåtgång.

Med ett engagerat ledarskap, och med fokus på kunderna ska kvalitetsutvecklingen bygga på värderingarna, eller hörnstenarna:

- * Basera beslut på fakta

- * Arbeta med processer
- * Arbeta ständigt med förbättringar
- * Skapa förutsättningar för delaktighet

I handboken behandlas också det nödvändiga arbetet med vision, verksamhetsidé och mål. Dessutom finns kapitel om ledarskap och organisationskultur.

Till varje kapitel finns rikligt med arbetsuppgifter om man tex i sin ledningsgrupp vill förbereda sig för att arbeta med kvalitetsutveckling i sin kulturskola.

Vi tror att denna handbok kan vara till stor hjälp för kulturskolorna när de på ett mer systematiskt sätt än hittills vill arbeta med att utveckla kvaliteten. Den offensiva kvalitetsutvecklingen är väl beprövad inom olika typer av organisationer men inte inom kulturskolan.

Boken kommer enligt planerna att tryckas upp i september, men kommer även att finnas tillgänglig på SMoKs hemsida i pdf-format. Där kommer vi också publicera annat material, som Power Point-filer ur bokens material och filmsekvenser som kompletterar boken. Se www.smok.se och klicka på projekt/Q2.

Projektet Q2 tar nu slut den 31 augusti 2009. Eventuellt fortsätter projektet, om bidrag erhålles, i annan form under 2010. Projektet har finansierats av Ungdomsstyrelsen.

Klas Wounsch

Bagatell 1

Från
7 500 kr

En vagn
kommer lastad ...

- Med världens mest sålda notställ
- Liten vagn + 12 notställ - 7500 kr (exkl. moms)
- Stor vagn + 18 notställ - 10 000 kr (exkl. moms)
- Stor vagn + 24 notställ - 12 500 kr (exkl. moms)
- Märknadens mest praktiska och prisvärda vagn och notställ

Läs mer på Bagatell 2

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Hyr ditt blås hos Musica Blåsexperten

Sveriges bästa hyresvillkor / Blåsinstrument från 110:- i månaden

Vid köp dras upp till 12 månaders inbetald hyra av från priset

Kontakta oss för mer information!

MUSICA - STÖRST I SKANDINAVIEN PÅ UTHYRNING!

MUSICA
blåsexperten ab

Köpmangatan 5 - 572 30 Oskarshamn

Tele: 0491 120 40, Fax 0491 771 88

E-post: musica.blasexperten@swipnet.se

Webb: www.musica-blasexperten.se

YAMAHA

The best you can get

MUSIKINSTRUMENT - NOTTAVLOR - NOTER
till skolor och privatpersoner
Skolornas Musikvaruhus Sareco AB

Sareco

www.sareco.se Etablerad 1958 Tel 026-61 74 60

CD-bubblan en historisk parentes?

För tio år sedan, år 1999, kulminerade två bubbler: IT-bubblan och CD-bubblan. Bägge omgavs, i sina mest hysteriska stunder, av lika sluffig retorik. Någon kanske minns att Ace of Base var på väg att bli Sveriges nya exportindustri, större än Volvo?

Än i dag hänvisas det ibland till "den svenska musikexporten" i politiska debatter. Ömsom är det för att rättfärdiga internetreglering å la den så kallade IPRED-lagen, ömsom för att betona behovet av stöd till musikskolorna. I backspegeln går det också att se att det myckna talet om musikexport under sent nittiotal faktiskt räddade musikskolorna från ytterligare nedskärningar. Men det bidrog också till att skivbolagens villkor hamnade i första rummet, medan den levande musiken sköts i bakgrunden.

Efter vinylen, men innan MP3-filen: 1990-talet var decenniet då det gick att tjäla guld med CD-skiva. Skivbolag utgår ofta än idag från att 1990-talet skulle vara ett normaltillstånd som bör återupprättas, men i ett (musik)historiskt perspektiv framstår mer som en märklig parentes. Tidigare hade alla stridit mot varandra. Musiker mot discjockeys, proggar mot kommersiella bolag. På 1990-talet var plötsligt alla överens. En rad organisationer bildade gemensamt Export Music Sweden år 1993. Begreppet "musikexport", som knappast hade förekommit tidigare, började härldanseras, med galjonsfigurer som Roxette och Dr. Alban. Spekulationer tog fart i pressen om hur många miljarder som "den svenska musikexporten" omsatte. Efter några års av hejdlösa glädjekalkyler beställdes en forskarrapport som kom fram till en relativt modest siffra på 1,5 miljarder. Ändå lyckades Export Music Sweden och Stim göra en tolkning - utan täckning i

själva rapporten - som gav genomslag i rubrikerna: Sverige är världstrea på musikexport! Detta var dock en ren gissning, eftersom jämförbar statistik saknades. Man talade också tyst om att man hade räknat *per capita*.

Ekonomerna Kim Forss fick i statligt uppdrag att göra ännu en undersökning av musikexportens värde. Han lyckades mer än fördubbla siffran genom sina kreativa mätmetoder. Dels inräknades royalties som gick till utländska förlag, så länge de gick via Stim. Dels inräknades tillverkningen vid cd-presserier, samt export av maskinutrustning till utländska presserier. Siffrorna lindades in i stora ord om hur musiken gick i täten för övergången till ett postindustriellt tjänstesamhälle. Men paradoxalt nog reducerades musik i hög grad till en vara, till objektet cd-skiva. Levande musik var inte längre intressant, eftersom dess exportvärde var lågt och svårsmåttbart.

Dåvarande handelsministern Leif Pagrotsky imponerades av tanken på musik som en ny svensk basindustri. Därtill var han oerhört förtjust i att synas tillsammans med popeliten. Han instiftade regeringens särskilda musikexportpris, som han själv delade ut till Cardigans-Nina vid skivbranschens egen Grammisgala 1998. Han gav pengar till Export Music Sweden för att ordna en glamourös invigningsfest, med gratis drinkar och parollen "Cool Sweden", vid skivbranschens Midem-mässa i Cannes i början av 1999.

Strax därefter inträdde en övermåttad. Pressen gick från okritiska hyllningar, till att ifrågasätta om skivexport var i närheten av att bli en svensk basindustri. Och skivbolagen som kammade in vinsterna,

var de inte mest filialer åt multinationella koncerner?

Responser från Leif Pagrotsky och andra blev att omdefiniera själva idén om musikexportens betydelse. Musikens egna ekonomiska värde hamnade i bakgrunden. I stället betonades musikens betydelse för "Sverige-bilden". Musiken skulle inte längre ersätta gamla tillverkningsindustrier, utan bidra till att stärka dem, genom att lansera varumärket Sverige. Svenska artister ska sälja in "en bild av Sverige som ett modernt, ungt land". Än idag låter det likadant från regeringens. Några kritiska frågor måste ställas:

Ett: Särskilt framhålls svenska låtskrivares framgångar. Men hur mycket bidrar en figur som Max Martin, som bara skriver låtar utan att själv framträda, till Sverige-bilden?

Två: Förbättrar musik alltid bilden av ett land, även om den är dålig? Sverige var under 1990-talet världsledande även i export av nazistisk vit makt-musik.

Tre: Handelsministrarna har upprepat att musik ska kommunicera en bild av ungdomlighet. Innebär det alltså att äldre musikartister är värdelösa?

Tomma tunnor fortsätter att skramla, varje gång "den svenska musikexporten" kommer på tal. Visst var det en positiv bieffekt att musikskolorna åter fick höjda anslag, efter att särskilt socialdemokratiska politiker hade lyft fram dem, som ett sätt att göra en symbolisk koppling mellan folkhemmet och kunskapsområdet. Men idag borde vi kunna prata om musikens ekonomiska värde på ett mer nyanserat sätt. Ja, vi kanske rentav kunde prata om att musiken har värden som inte är ekonomiska?

Under CD-bubblan blev musik nästan liktydigt med skivförsäljning. Fortfarande florerar det siffror över hur många som sysselsätts i "musikbranschen", där man räkna in såväl de anställda på CD-presserierna som skivbolagens advokater, men inte ordningsvakten på Debaser eller matförsäljaren på Arvikafestivalen. Hur ologiskt är inte det? Här finns en skevhet som vi har ärvt från 1990-talets vurm för musikexport. Vi glömde bort upplevelserna i nuet, händelserna som inte kan exporteras. När nu CD-bubblan definitivt är över, gäller det att hitta nya sätt att värdera musik. Eller ska vi säga gamla? Nittiotalet bör nog ses som en historisk parentes.

Rasmus Fleischer

Rasmus Fleischer är doktorand i historia vid Samtidshistoriska institutet, Södertörns högskola. Han skriver på en avhandling om hur musiklivets institutioner bemötte tekniska förändringar under 1990-talet, från ljudfilm och kassetband till MP3-filer. Större delen av sin uppväxt tillbringade han på Halmstads kommunala musikskola, med blockflöjt och klarinett som instrument, vilket ledde honom ända fram till (avbrutna) studier vid Kungl. Musikhögskolan. Idag är hans musikerinsatser mer sporadiska. Han bloggar även på Copyri-ot.se

www.noter.eu

Debatt

KONSTEN ATT E

Så förvandlar PER BJÖRKQVIST kulturskoleelever till artister...

För tvåhundra kronor per termin kan en kulturskoleelev i Göteborg få:

- * vara med i Sveriges bästa paradorkester och Europas bästa showband
- * slagverksundervisning i 1,5 tim varje vecka
- * vara med i ett socialt sammanhang där de personliga kontakterna kanske håller hela livet ut
- * medmusikanter, som man fortsätter spela tillsammans med i andra sammanhang
- * undervisas av en välutbildad och entusiastmerande pedagog
- * extra repetitioner och möjlighet att delta på övningshelger och musikläger
- * tillfällen att konserterna, turnera och framträda, både i Sverige och utomlands (...men då får man kanske betala en liten peng...)
- * gå klädd i cowboykostym under alla framträdanden...

Bagatell 2

Köp 6 betala för 5

TELESKOPET

Världsledande – med bl.a. 85 % av den amerikanska marknaden och 75 % av den franska. Inga skruvar - bara att dra upp och ner. Snygg design som passar i alla miljöer. Finns i 5 olika modeller från 495 kr (exkl. moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Så kan en termin se ut för den elev som fått Per Björkqvist, slagverkspedagog i Kulmus-Göteborg, till ledare. Tala om att få mycket för pengarna!

Varför slutar inte Pers elever efter några år? Vad är det som gör att så många av dem når en professionell nivå? Vem är egentligen Per Björkqvist? För att få svar på dessa frågor besöker jag en vanlig torsdagsrepetition med Per och Göteborgs Drum Corps.

När jag äntligen tagit mig upp för de fyra långa stentrapporna i Kungsladugårdsskolan, möts jag av medryckande trumvirvlar inifrån aulan som ligger längst upp i byggnaden.

Stenväggarna ekar lika starkt som när jag själv gick på högstadiet i samma skola i slutet av sextioalet, så det behövs öronproppar på både musikanter och

besökare! Just nu spelar man musik av Beethoven, Michael Jackson och Star Wars.

Per står på en stol och dirigerar koncentrerat en orkester som rymmer elever i åldern mellan tio och tjugofem. Där spelas på marimbor, xylofoner, vibrafoner, på trummor av all världens storlekar, cymbaler, ja där spelas på allt som finns av slagverksinstrument för denna typ av ensemble.

Alla tjugoen stadsdelarna i Göteborg har möjlighet att placera elever med särskilt slagverksintresse i Göteborgs Drum Corps. När en elev väl börjat, brukar de vara kvar i många år! Det finns nämligen stora avancemangsmöjligheter i denna orkester. Börjar man med bastrumma eller cymbaler som sitt första instrument, kan man gå vidare med tenors för att avsluta sin karriär, exempelvis med att spela vibrafon eller virveltrumma. Men räcker det för att man ska vilja vara kvar i orkestern under en längre tid?

I skolåldern gick Per Björkqvist och drömde om att få spela trummor, men hans omgivning ansåg inte att det var ett "riktigt" instrument. Per fick istället spela fiol ända upp till årskurs nio, då han äntligen fick prova på slagverk. Då blev det trummor med klassisk inriktning. Allvarliga och avgörande händelser i livet fick Per att se på varje elev med ödmjukhet och tacksamhet. Ett socialt engagemang, att arbeta med inspirationsmodeller från sportens värld och att sätta upp höga konstnärliga mål är tre viktiga grundstenar i hans undervisning.

Det var för tjugo år sedan som Per lade grunden för den rekryteringsmodell som gjort att verksamheten vuxit till den storlek den har idag. Han startade upp med två befintliga ensembler i Göteborgs musikskola, som den hette på den tiden. Verksamheten växte så snabbt att ytterligare två ensembler bildades. På så vis fick Per det underlag av elever som han behövde för att starta Göteborgs Drum Corps. Eftersom Per är bra på att behålla de elever som blivit mer rutinerade, får de ofta vara förebilder för de som nyss har börjat i orkestern. Grupperna består alltid av ungefär lika många äldre som yngre elever, vilket också är ett lyckat sätt att höja prestationsnivån hos musikanterna. -Mitt uppdrag är att täcka in alla åldersgrupper i Kulturskolan, säger Per. Därför är eleverna indelade i 3 kategorier: Mini Drum Corps, Paradband och Showband.

I dag består Drum Corps av ett 70-tal

NTUSIASMERA!

elever, samt en "Colourguard", som är en dansgrupp med uppgift att "färga" musiken vid konserter och parader. De är 8 flickor som oftast har egna repetitionstider, men som är med orkestern vid övningshelger och liknande.

I tonåren hade Per svårt att välja mellan fotbollen och musiken. Även om han till slut valde att syssla med musik, finns ändå bollen med, på olika sätt. - Den är vårt viktigaste "instrument" på alla resor och övningsläger, poängter Per.

- Bollen kommer emot dig. Du blir sedd av alla... Den som kanske inte till en början musikaliskt hittar sin plats, hittar den oftast först i fotbollen, säger han. Det är till exempel från sporten han har med sig modellen att sätta upp tydliga mål och ge klara instruktioner om hur målen ska nås. Eleverna blir då inspirerade att öva och höja sin musikaliska nivå.

Själv har jag hört Per uttrycka tacksamhet till några föräldrar över att han fått ansvar för den musikaliska omvårdnaden av deras barn. - Det känns som om det handlar om mer än bara undervisning? frågar jag.

- "Det är ett sätt att överleva", säger Per. Det gäller att snabbt uppmärksamma de signaler jag får från eleverna, se deras bakgrund, att kolla in dem som befinner sig i periferin, ja, att se den som behöver det! Därför är det viktigt med sociala aktiviteter och goda värderingar i ensembleerna, fortsätter han.

Per ger sig tid att lyssna noga på varje elev om det så bara gäller en enkel fråga.

När jag undrar hur han motiverar sega tonåringar svarar han:

- "Jag tar för givet att alla ger järnet"! En outtalad positiv förväntan har eleverna lätt att ta till sig, säger Per. Kanske är detta en viktig anledning till att eleverna oftast stannar kvar så länge i orkestern innan de fortsätter vidare i andra musikaliska sammanhang?

Tjugo år som lärare är ändå tjugo år. Har du inte förändrat din syn på elever och undervisning under denna tid?

- Jag har förändrats, säger Per med ett leende. Som ung pedagog var det nog viktigare att lotsa flera elever fram till en slagverksutbildning än vad det är i dag. Nu spelar glädjen, och att eleverna har en meningsfull sysselsättning, en större roll. Det har nog att göra med att jag själv blivit tonårsförälder, säger Per. Vid närmare eftertanke summerar han, är det 30-40 elever som gått vidare till musikhögskola och som idag är professionella musiker. Då talar vi inte om alla dem som gått andra vägar eller utbild-

ningar och också arbetar som musiker i varierande sammanhang.

Göteborgs Drum Corps har gjort många resor och turnèer och deltagit i en mängd tävlingar under årens lopp, både i Sverige och utomlands. De har vunnit 5 mästerskap och haft 25 grensegrar i rikstävlingen för Drum Corp, innan tävlingen lades ner år 2001. Sveriges övriga orkestrar hade tröttnat på att Göteborgs Drum Corps vann nästan alla grenar varje år...

Per tänker tillbaka på resan till Bournemouth 98, då orkestern på allvar bytte inriktning till den amerikanska Drum Corp-stilen. Nu har de blivit experter på detta vilket resulterat i att man ordnar "Clinics" för orkestrar och deras ledare. Senaste utbildningstillfället var nu i mars på Frölunda Kulturhus då de också hade inbjudna amerikanska föreläsare med på programmet.

Per har flera kollegor som medhjälpare i orkestern: Mikael Osbeck, Rodrigo Arcos och Johan Hjalmarsson.

Årets stora händelser var förstås EM-tävlingen i Bryssel, där Göteborgs Drum Corps vann Showband tävlingen nu i april, samt vinsten i Paradorkester-SM som hölls Västerås i mitten på maj!

I höst kommer det att bli en ny inriktning på vårt showband, påpekar Per. -Vi kommer hädanefter att ha med en elförstärkt stationär slagverkssektion vid våra parader som inkluderar elbas, synth och de övriga melodi-instrumenten. Där är slutmarscherat med bärbara xylofoner och endast trumsektionen kommer att vara rörlig. Däremot fortsätter paradbandet precis som förut, avslutar Per.

Olivia Gmoser går i årskurs 9 och har spelat i Göteborgs Drum Corps i halvår. - Jag tycker det är jätteroligt, säger

Olivia. Hon har tagit slagverkslektioner i Västra Hisingens Kulturskola sedan flera år och tycker det svänger så häftigt när alla spelar tillsammans, särskilt i Super Mario Samba!

Rasmus Osbeck och August Waernelius började en gång i Kortedala Kulturskola. De är lika gamla som Olivia, men har spelat något längre i orkestern än vad hon har gjort. Rasmus och August vill poängtera hur bra Per lär ut de stycken som ska spelas. De är också ense om att Per alltid är positiv och aldrig blir sur!

Bagatell 4

"Sitt rätt"

ORKESTER/
KÖRSTOL
645:- (exkl moms)

Prova Bagatells sittriktiga orkester/körstol "Sittra" finns med 3 olika fasta lutningar från 645 kr och två varianter med steglös inställning av bak- och framben från 865 kr. Stapelbar, stoppad och klädd, hårdstiad med toppbetyg.

Bagatell musikprodukter
www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

www.noter.eu

” Det Per lärde ut till oss elever bär jag fortfarande med mig varje dag vilket jag har stor glädje av

Slagverksteatergruppen Komodo har arbetat professionellt med slagverk och teater i snart 8 år. Fyra av de fem medlemmarna fann varandra i Göteborgs Drum Corps där de startade för omkring 15 år sedan. I dag arbetar gruppen heltid med föreställningar, workshops och inspirationsdagar, både utomlands och i Sverige. Komodo arbetar också med Sveriges Musik och Kulturskolor i specialkomponerade arrangemang. På frågan om vad Per Björkqvist har betytt för deras musikaliska fostran svarar de, att han var deras första kontakt med ett "musikaliskt uttryck". Det var Per som introducerade mycket av grunderna till det oändliga hav av musikaliska möjligheter som det innebär att ha tillgång till när man är musiker, säger gruppen. De tankar kring musiken, de uttryck och den spelglädje som vi blivit undervisade i, räcker till för oss än i dag! Per har verkligen "brunnit" för sina elever och sin undervisning. Komodo består av Petri Heikura, Peter Lönnqvist, Sebastian Ring, Per Svenner och Isak Widmark. Komodo fortsätter:

- Per är en perfektionist, en extremt engagerad ledare samt en sann entusiast! Dessa egenskaper är viktigast när man vill få med sig ungdomar och inspirera dem till utveckling.

Kajsa Liljegren blev färdig musikdirektör fjärde året vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm. Idag är hon fast anställd som organist i Norrstrandskyrkan i Karlstad.

- Jag tänker ofta på Per, säger Kajsa.

Det var han som inspirerade mig att våga söka musiklinjen vid Hvitfeldtska gymnasiet i Göteborg, fortsätter hon. Han fick mig att våga satsa på klassiskt slagverk vilket innebar att jag fick Hans Hernqvist ur Göteborgs symfoniker som lärare under gymnasieutbildningen. Per betydde också mycket för mitt val av att vilja arbeta med musik som yrke. Det var en fantastisk tid med Göteborgs Drum Corps, där jag var med i 6 år. - Det Per lärde ut till oss elever bär jag fortfarande med mig varje dag vilket jag har stor glädje av, säger Kajsa. Vi fick också en oerhörd rutin när det gällde konserter, uppträdanden och turnéer, avslutar hon.

Johan Westerlund, som i dag är frilansande slagverkare, var elev hos Per när Göteborg Drum Corps bildades. Johan är också utbildad vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm, och har redan hunnit att arbeta med orkestrar som Göteborgs symfoniker, Sveriges Radio Symfoniorkester och Kungliga Operans orkester. Han spelar också en hel del trumset, mestadels i olika projektformer, kompar artister, gospelkörare eller deltar i andra musikaliska "events".

- Per Björkqvist har betytt oerhört mycket för mig som musiker och formade mig tidigt med sitt stora och breda kunnande om slagverk, säger Johan. Vi var ett "skönt gäng" som fick spela under en "superbra" ledare som kunde förmedla både entusiasm och spelglädje! Eftersom jag också har undervisat i den kommunala kulturskolan vet jag hur svårt det kan vara att förklara vad man vill ha sagt till eleverna. Det var först i mitt möte med mina elever som jag förstod vilken skicklig pedagog Per hade varit, tillägger Johan. -Jag är evigt tacksam och lyckligt lottad som fick Per till lärare i kommunala musikskolan. Det är till stor del hans förtjänst att jag är den musiker jag är idag, säger Johan Westerlund.

Det är dags för sista musikstycket. Hela den gamla aulan vibrerar av spelglädje! Trumskinet ryker på en av handtrum-

morna och byts snabbt ut. Elevernas ögon lyser medan de ger järnet i det svängiga musikstycket Super Mario Samba! Per nästan spricker av energi och inspiration där han dirigerar med hela kroppen från sin stol...

Det är också så jag minns det första mötet med Per Björkqvist och hans musikskoleelever redan 1989. Då rörde sig Per och hans slagverkselever över hela scenen i Göteborgs konserthus medan de skrattande och lekande spelade på alla sina slaginstrument i medryckande musikstycken. Något sådant hade jag tidigare inte sett. Minnet har etsat sig fast...

Per har ett fantastiskt sätt att locka det bästa ur sina elever. Han erbjuder eleverna glädje, värme och många utmaningar längs utbildningsvägen, men har också en förväntan på att alla gör sitt bästa och därmed når nya färdighetsmål, både för egen del och för orkesterns. Denna inställning både räcker och blir över för att samma väg skall kantas av många tävlingsvinster under åren, men den räcker kanske främst till för en mängd oförglömligt positiva minnen hos alla de elever som haft Per som lärare!

Charina Widmark

Bagatell 5

Akustiskskärmar

Skydda elevernas hörsel i tid! Möblera om på några sekunder med vårt flexibla plexiglassystem.

- Akustiskskärm för orkester, slagverk, brass, etc. 2595 kr (exkl. moms)
- Paketpris: 3 set för 6900 kr (exkl. moms)
- Akustiskskärm på notställfot 1080 kr (exkl. moms)

www.bagatell.se 013-527 50

Finale för din skola!

Världens största notskriftsprogram finns på SVENSKA!

Inget annat notskrivningsprogram är lika använt av kompositörer, arrangörer eller musikhögskolor världen över. Nu kan du köpa skollicenser för 10 datorer eller mer för 1 180 kr (exkl moms).

SWEDEN MIDI MUSIC

SwedenMIDIMusic tel 08-80 68 88

Anders Eljas
dirigent Kungliga Operan

"mitt kompletta notverktyg"

webbutik www.swedenmidimusic.se

Anne Bamford

Porträttet

Vad behövs för att utveckla kreativitet hos barn?

- Barnen är födda kreativa! Det som behövs är att den stimuleras. Jag brukar fråga; behöver barnen se på kreativa vuxna eller skall dom själva vara aktiva för att bli kreativa? Mitt svar är att barnen behöver både och!

Tror du att barn blir bättre i matematik om de deltar i dansundervisning?

- Ja, men inte pga av någon direkt koppling utan på grund av det jag kallar affective transfer. Det handlar alltså om en överföring mer på det känslomässiga planet. Om du har kul och känner dig duktig på danslektionen så kommer du att ta med den känslan även på mattelektionen. Det gör att du lyckas bättre även med matten.

Vi hör ju dagligen om hur dåliga resultat barnen presterar i skolan. Det låter ofta som om dom inte lär sig något alls i skolan. Vad är din bild?

- Barn är mycket klokare och har större förmågor än de vuxna! Dom lär sig snabbare genom trial and error - hur många barn har du sett läsa igenom en manual för att starta en DVD-spelare eller lära sig ett nytt program på datorn? Dom har också en mycket större simultankapacitet än de vuxna, uppfattar saker mycket fortare etc. Barn har inte blivit sämre. Det är skolan som inte hänger med istället!

I Göteborg, på EU-seminariet i juli, fick du en fråga vilket argument som är det viktigaste när någon är ointresserad av att föra in kultur i skolan. Minns du vad du svarade?

- Jag svarade att jag brukar säga att om de inte vill exempelvis lägga tid på sång, så brukar jag föreslå att de förbjuder sång! Då brukar de börja argumentera för varför de INTE skall förbjuda

sången utan istället

Verkar lite riskfyllt? Du är nu på en konferens under Sveriges EU-ordförandeskap; Promoting a creative generation. (Se separat artikel) Varför behöver vi arbeta för att barn skall bli kreativa?

- Det finns många svar på den frågan. Ett är att det är en framgångsfaktor även för industrin. De vill inte ha folk som bara kan läsa och skriva, de vill anställa kreativa, idérika personer som hjälper till att utveckla företaget. Av det skälet har flera av länderna i sydostasiens redan förändrat sina skolsystem i den riktningen. Ett annat skäl är att barn måste ha roligt för att lära sig.

- Välkommen till oss i SMoK, Anne!

Faktaruta:

Namn: Anne Bamford

Uppvuxen i Australien

Bosatt i London, Storbritannien.

Professor och chef för Engine Room, University of the Arts, London

Författare till Unesco-rapporten The Wow-factor : Global research compendium on the impact of the arts in education.

Nyutnämnd chef för kulturprogrammet Creativity, Culture and Education

Aktuell: Medverkar vid SMoKs inspirationsseminarium den 29 september i Stockholm. (Medverkar även vid ett seminarium i Lärarförbundets regi den 28 september)

RÖSTBOKEN
- Tal, röst och sångövningar
Ninni Elliot, Studentlitteratur.

Så skönt att få en bok i sin hand där övningar och exempel är välbeprövade och där erfarenheterna av vad som på lång sikt faktiskt bygger upp tal och sång har dokumenterats.

Ninni Elliots perspektiv över sin livsgärning som röstterapeut, logoped, sångerska och skådespelerska sträcker sig över flera decennier. Hon bestämmer sig vid dryga nittio år att ge ut en bok som berör viktiga och grundläggande metoder för att skapa en hållbar rösthantering för elever och lärare. Ninni El-

liot vänder sig både till den som talar och den som sjunger. Naturligtvis väljer hon ut övningar och metoder som har givit goda resultat och som de flesta kan ta till sig. Samtidigt har bokens författarinna "med sin tid" inte varit rädd för att pröva nya idéer.

Röstboken är uppdelad i fem kapitel: Tal och röstträning, röstapparatusens uppbyggnad, röstövningar för röstrubbningar, sångövningar, samt inspirationskällor genom åren. Allt skrivet på ett tillgängligt sätt och med tydliga illustrationer där så behövs.

Ninni Elliot var med och byggde upp den första svenska logopedutbildningen vid foniatriska avdelningen på Sabbatsbergs sjukhus i mitten av sextiotalet. Då hade hon redan hunnit arbeta där ett antal år och hennes kompetens var väl känd. Hennes iakttagelser där och de uppföljningar som gjorts är värdefulla att ta del av, både för en ung elev såväl som för de lärare vilka har hunnit arbeta ett antal år. Ninni Elliots erfarenheter som sångerska och skådespelerska lämnar också viktiga avtryck i bokens innehåll.

Fonasteni; röströtthet, är ett stort problem för många. Det kan gälla för lärare i sin undervisningssituation likaväl som för elever i olika åldrar. Ninni lägger stor vikt vid att arbeta fram en "flödigt" tonbildning genom en röstterapi som bland annat innehåller övningar för andning, hållning och fonation. Om någon pressar sin röst för hårt upp eller ner kan man här få hjälp genom olika glissando-

övningar och den som har ett monotont tal kan arbeta med de varierande fraseringsmetoder som finns i boken.

Man får också exempel på bra "helhetsövningar", som har syftet att samstämma röstuttryck och kroppsrörelse. Genom att koppla ihop känsla, rörelse, rytm, ljud och sång, kan man få spänningar att släppa och eleven får ett mer avspänt tal och en naturligare tonbildning. Att engagera känslan på olika sätt har alltid gett positiva och förlösande resultat på röstens utveckling.

Det finns alltid ett behov av en bok som bäddar för en klok uppfattning av hur den egna rösten fungerar och som ger en beprövad bas att stå på. Mycket av detta hittar vi i Röstboken utan att den påstå sig vara den "enda rätta vägen". Det har kommit ut flera andra böcker i röstämnet den sista tiden med titlar som: komplett sångteknik, eller: vägen till Din ultimata sångröst... I denna bok slipper vi tveksamma och "egna" specialmetoder med trendig inriktning.

Ninni Elliot poängterar att boken är ett komplement till sång, röst och talövningar hos en pedagog. Man kan inte lära sig röstteknik bara genom att läsa en bok.

Ett stort plus är att alla övningar finns som ljudfiler på internet!

Röstboken har något att ge alla som undervisar i sång och tal på olika nivåer.

Charina Widmark

Oliver Sacks
- Den enarmade pianisten
- Berättelser om musiken och hjärnan

Jag är ofta fascinerad av hur hjärnan fungerar och inte fungerar. Inte minst i koppling till konstnärerna. Därför var det självklart att snabbt beställa Den enarmade pianisten när den i våras kom ut på Brombergs förlag. Oliver Sacks är en engelsk läkare och känd författare, numera sedan länge bosatt i New York. Boken spänner över en mängd teman

och områden som hemsökt av musik, absolut gehör, musik och blindhet, amusi, musikerterapi, musik och känsla. Somligt kanske välkänt, annat helt nytt för mig som exempelvis att mycket talar för att alla spädbarn har absolut gehör eller att patienter med alzheimers sjukdom oftast behåller sin musikaliska förmåga.

Jag blir ofta helt uppslukad av bra böcker, oavsett om det är fack- eller skönlitteratur. Så icke denna gång. Varför? Boken innehåller ju mycket läsvärt men det finns något i språket och/eller framställningen som tar emot. Efter funderande tror jag det beror på att boken är fullproppad med patientbeskrivningar, ibland utförliga men ibland ganska fragmentariska. Det tröttrar i vart fall mig. Kanske inte dig, så jag vågar ändå påstå att för den som är intresserad av ämnet är den mycket LÄSVÄRD.

Håkan Sandh

Bagatell 9

Orkester/ körpodier

Flexibelt lättvikts podie-system i alu-minium för scenbyggeri med obegränsade möjligheter. Alla benlängder med snabbkoppling.

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Vill du ta del av ny litteratur?

Det kommer ut mycket litteratur kring vårt område som är LÄSVÄRD. Kan du tänka dig att skriva här i Kultursmockan? I så fall kan vi ordna en beställning på den bok du är intresserad av att läsa mot att du skriver några rader om den. Inget krav på långa artik-

lar eller kompletta analyser behövs. Ett Läsvärd eller Icke läsvärd räcker. Vår policy är att bara "anmäla" det som är läsvärd så ger dig boken inget behövs inga rader alls. Arvode kan tyvärr inte utgå men du får en gratis bok och en läsupplevelse.

Skicka ett mail till hakan.sandh@smok.se.

Svenska musklärare har sina rötter i pop och rock

Pop- och rockbakgrunden hos svenska och nordiska musklärare är större än i övriga Europa.

I tre år har musikutbildningen i 20 europeiska länder kartlagts i EU-projektet Menet, Music Education Network.

De medverkande skolorna finns i elva länder och sammanlagt 26 personer har aktivt arbetat med projektet. Sverige har representerats av Sture Brändström, professor och ämnesföreträdare i musikpedagogik vid Musikhögskolan i Piteå, samt Kerstin Berglund, blockflöjtslärare på Musik- och dansskolan i Piteå. I somras har de medverkat på det sista mötet av sju som hölls i Tallinn.

- Jag har gjort sammanfattningar av musklärarutbildningen i Sverige, Norge och Finland. I projektet har vi fått en unik överblick över hur det ser ut i Europa, säger Sture Brändström.

- Det råder extremt stora skillnader beroende på bland annat olika kulturella förutsättningar. I de nordiska länderna, inte minst i Sverige, har exempelvis pop och rock, eller afroamerikansk musik som det kallas i sammanhanget, länge varit en del också av den högre musklärarutbildningen. Det är ovanligt i andra länder.

Han konstaterar att av dem som antagits till musklärarutbildningen i Piteå i höst har 21 av 35 pop/rockbakgrund, vilket är den största andelen någonsin. En annan trend är att allt fler har sångbakgrund.

- I exempelvis Tyskland har den klassiska musiken en helt annan ställning. Jag hoppas kunna se närmare på skillnaderna framöver i en jämförande studie mellan musikhögskolorna i Piteå och Köln, säger Sture Brändström.

Fotnot: Mer information om Menet finns på menet.info.

Norrbottens Kuriren

Kulturskolorna samlas i gemensam plan

"Vi måste bli mer proaktiva än reaktiva", säger Kristina Nilsson, chef för Luleå kulturskola. Hon och hennes kollegor från länet har under dagarna samlats i Haparanda för att diskutera en gemensam handlingsplan.

Kulturregion 2013 är titeln på det maldokument som länets musik- och kulturskolor nu sluter upp bakom. I stora drag är det ett projekt som syftar till att stärka kulturskolornas roll i framtiden. Under måndagen och tisdagen har 154 personer som alla representerar musik- och kulturskolor samlats i Haparanda för att diskutera hur man går vidare.

- Det här är ingen liten sak utan det största krafttag som är taget i vår bransch. Det är första gången som vi gemensamt har antagit ett dokument för alla dessa utspridda verksamheter, säger Kristina Nilsson, chef för Luleå kulturskola.

I dokumentet nämns att man vill skapa starkare och mer aktiva nätverk, samordna kompetensutveckling och utbyten, utöka dokumentationen av de estetiska läroprocesserna samt bli en inflytelserik debattör.

- Det är viktigt att lyfta de estetiska läroprocesserna som något som faktiskt kan utveckla länet - det spelar en stor roll att vi finns. Vi har varit dåliga på att synas och måste skärpa oss - lyfta varandra och stötta varandra med argument.

Som ett exempel tar hon nedläggningen av Älvsby musikskola, även om hon inte vill kommentera beslutet.

- Som kommun kan vi ju inte kritisera andra kommuners politiska beslut.

- Vi hade ju hört om saken via interkon-takter, men ingen av oss trodde nog att hot-bilden skulle bli sann. Men det ger oss ju vat-ten på vår kvam - vi behöver bli mer proak-tiva än reaktiva, säger Nilsson.

Kulturregion 2013 ska pågå till 2013 och kulturskolorna har gemensamt sökt EU-me-del för finansieringen.

- Det kan vara bra att ha ett mål att job-ba mot och då kan vi sätta oss ned och se hur vi har lyckats. Men sedan är ju tanken att det inte ska ta slut där. Vi behöver hjäl-pas åt i länet. Eftersom det finns många kommuner där kulturskolorna är ganska små behövs extra input och stöttning.

Norrländska Socialdemokraten

Kunnskapsministern vil gi mer penger til kulturskolene

I Norge tycker regeringen att alla barn och ungdomar skall få plats på kulturskolan. Så här skrev Moss-Avis.no når kunnskapsminis-tern var på besök i Moss:

Rektor Lars Jegleim i Kulturskolen i Moss la frem tre ønsker for kulturskolene da han møtte statsråden på Allaktivitetshuset på Skarmyra i går.

- Den største utfordringen er at det er al-fter få plasser i kulturskolene i forhold til behovet. Bare her i Moss står nå mer enn 300 barn og unge på venteliste. På lands-basis dreier det seg om mellom 25.000 og 30.000 elever som har søkt om plass uten å få det.

Jegleim etterlyste mer penger fra Staten til kulturskolene. Etter hans syn vil det være helt nødvendig dersom flere barn skal få gå på kulturskole.

Her kunne statsråden komme med gode nyheter, som løst som musikk i kulturskole-rektorens ører:

- Den rød-grønne regjeringen har akkurat lagt frem Kulturløftet II. Der lover vi å gjen-nomføre et kulturskoleløft, slik at alle barn som ønsker det, får et kulturskoletilbud.

Solhjell forklarte at dette skal sikres gjennom statlige stimuleringsmidler og en solid kommuneøkonomi.

- Vi vil også utrede utvikling av et mer omfattende kulturskoletilbud i SFO (skole-fritidsordningen), la statsråden til.

Ønske nummer to fra Jegleim var at Sta-ten må bidra med øremerkete midler til kul-turskolen, slik at foreldrebetalingen kan re-duseres.

- Foreldrebetalingen er blitt dyrere år for år. Prisen varierer også fra kommune til kommune. Her i Moss er foreldrebetalingen nå på 2400 kroner per år. For den summen får eleven én undervisning per uke. Med de økte egenandelene er jeg redd for at en del familier ikke vil ha råd til å sende barna si-ne på kulturskole.

Stortingsrepresentant May Hansen (SV) fra Moss opplyste at de rødgrønne regj-eringspartiene har programfestet makspris i kulturskolene, pluss nasjonale kvalitetskrav.

Det tredje ønsket fra Jegleim gikk på økt satsing på talentene:

- Vi avgrer et par elever til Norges musikk-høgskole nå i høst, og det er vi veldig stolte av. Men kulturskolene bør få ekstra midler fra Staten til å hjelpe frem talentene, for ek-sempel i form av lørdagsskoler eller annen ekstra fordyplning, sa Jegleim.

Solhjell svarte at det i Kulturløftet II også legges til rette for synliggjøring av kul-turskolen og talentutvikling.

- Men når det gjelder talentutvikling, er vi helt avhengige at det gjøres et godt arbeid lokalt, la statsråden til.

Moss-Avis.no

Kulturskolorna i Halland skriver brev till kulturministern och utbildningsministern angående de nedskärningar som drabbar Kulturskolorna.

Kulturskolorna är en viktig del i den kultu-rella infrastrukturen och är viktiga att satsa på och värna om. Alla barn har rätt till kul-tur och kulturskolan är en "oas" för många elever i en skola där elever hela tiden blir be-dömda. I kulturskolan handlar det inte om bedömning av prestationer utan om mjukare värden som att utveckla sin självkänsla och sitt självförtroende. Elever lär sig att sa-marbeta och att våga göra verklighet av idéer i ett socialt samspel. Kulturskolan är en viktig del i att kunna hålla en fortsatt hög nivå på kulturellt utövande i vårt land såväl professionellt som amatörmässigt. Kulturskolan är en viktig rekryteringsbas för det estetiska programmet på gymnasieskolan.

Vi vill att kommunerna i landet får hjälp med ekonomiska resurser för att kunna for-sätta det goda arbete som sker och upprätt-hålla den höga standard som finns på alla kulturskolor runt om i Sverige.

Kulturskolorna i Laholm, Hylte, Halmstad, Falkenberg, Varberg och Kungsbacka.

Genom: Anders Carlsson, Falkenbergs Kul-turskola

www.smok.se

"Kids Need Early Exposure to the Arts - Barn behöver få möta konsten tidigt i livet.

Barn behöver mer än bara en bra utbildning, de behöver möta konsten- och göra detta ti-digt. Undervisning är bara en del av ekvatio-nen, sa the First Lady, (övs USA president Obamas hustru) För att kreativiteten skall flöda och fantasin hugga tag, måste vi också låta våra barn möta konsten i mycket unga år. Hon menade att Albert Einstein hade rätt när han sa att fantasi är viktigare än kun-skap. Vi måste försäkra oss om att våra barn får båda delarna - kunskap och fantasi. Det vet jag från mina egna flickor. Dom förtjä-nar att få tillgång till en bra utbildning och tillgång till idéer och bilder som språkar av kreativitet. (Övers. Håkan Sandh)

Associated Press, USA, 24 juli 2009

U2 satsar 64 mil-joner på rättvisare musikutbildning för skolbarn

Den irländska rockgrup-pen U2 skänker 64 mil-joner kronor till en fond som vill åtgärda orättvi-sorna i irländska musik-skolor, skriver Irish Times idag.

- Irländska barn som vill lära sig musik är idag helt be-roende av föräldrarnas för-måga att betala för utbild-ning, köpa instrument och kö-ra barnen till lektionerna, sä-ger en taleskvinna från icke-kommersiella Music Network som sköter den nya fonden.

U2:s gitarrist the Edge säger till tidingen att bandet "var lyckliga att få musikutbildning i skolan" och nu vill hjälpa dagens unga. Bara 1 procent av Irlands högstadiel elever går i musikskola idag, den sämsta siffran inom EU.

SR/ Mitt i musiken

Musikundervisningen missgynnar många

Musikundervisningen på högstadiet handlar ofta om att eleverna lär sig musik genom att spela i rockband.

De som inte känner sig hemma i rockvärlden får svårt att leva upp till kursmålen. Det är främst tjejerna som blir missgynnade.

-Det här är ett problem, säger Åsa Bergman, musiklektare som följt trettio högstadiel-elever för sin avhandling i musikvetenskap.

-I tjejernas grupp så sa de att de inte hänger med, att byta ackord är jättesvårt, sa de. Men de sa inte ifrån om att det inte fun-gerade. Det blir ett kunskapsglapp i klassen.

Musikundervisningen på högstadiet hand-lar till stor del om att eleverna lär sig spela gitarr, bas och trummor. Målet är att man ska bilda rockband och repa in egna låtar. De som redan har erfarenhet av att spela i rockband, vilket oftast är killar, klarar un-derervisningen väldigt bra. Men de som spelat i exempelvis kommunal musikskola känner sig inte alls lika hemmastadda, och alla svårast är det för de killar som inte har nå-gon tidigare musikintresse alls. Att tjejer-na inte klarade sig så bra, trots att de ofta duktiga i alla andra ämnen, tror Åsa Bergman även beror på att bilden av rockmusi-ken är så starkt förknippad med en man.

Att överhuvudtaget spela elgitarr eller trum-mor blir en konflikt, eftersom det inte går ihop med hur man förväntas vara som tjej. Ju längre tiden gick, desto större blev kun-skapsglappet i klassen som Åsa Bergman följde. De som spelade i rockband på fritiden lärde sig, både på fritiden och i skolan, me-dan de andra hade svårt att ta till sig kun-skapen alls. Att musikundervisningen är uppbyggd kring rockbandet är ett arv från 70-talet, man ville skapa en undervisning som tillhörde elevernas musikintresse. Men Åsa Bergman menar att det blir ett pedago-giskt problem, eftersom det gynnar vissa ele-ver. Och det finns ju faktiskt mer än bara rockmusik.

-Det går ju att jobba med musik i datorn eller analysera låtar eller spela annan sorts musik, menar Åsa Bergman.

SR/ Mitt i musiken

Artiklar ur denna tidning finns också på

www.smok.se

(Du kan du själv kommentera dem)